

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O PRIMJENI
FISKALNIH PRAVILA
ZA 2014. GODINU**

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O PRIMJENI FISKALNIH PRAVILA

Izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti¹, koji je stupio na snagu 8. veljače 2014. godine, promijenjeno je prvotno fiskalno pravilo, kojim se predviđalo smanjivanje rashoda općeg proračuna iskazanih udjelom u bruto domaćem proizvodu za najmanje jedan postotni bod godišnje do postizanja primarnog salda na razini nula ili u pozitivnom iznosu. U uvjetima duboke recesije i negativnog jaza proizvodnje takvo pravilo je zbog svoje procikličnosti dodatno ugrožavalo izgleda za rast. Usklađivanje sa zahtjevima EU vezano uz novi okvir za upravljanje ekonomskom politikom u EU, a koji je usmjeren na jačanje provedbe Pakta o stabilnosti i rastu, bio je dodatni razlog za izmjenu pravila. Ciljana vrijednost novog fiskalnog pravila postaje srednjoročni proračunski cilj koji će se ostvarivati prema planu prilagodbe, a na preporuku Vijeća EU, pri čemu međugodišnje smanjenje strukturnog salda mora iznositi najmanje 0,5% BDP-a. Srednjoročni proračunski cilj određuje se kao vrijednost strukturnog salda koja osigurava da manjak općeg proračuna ne prelazi 3% BDP-a, a javni dug 60% BDP-a. U pogledu održivog kretanja rashoda uvedena je i odredba da godišnji rast rashoda općeg proračuna ne smije prelaziti referentnu potencijalnu stopu rasta bruto domaćeg proizvoda koja je definirana od strane EK, uvećanu za očekivani porast cijena, pri čemu se dozvoljavaju izuzeća za pojedine kategorije rashoda. Također, Zakonom se definiraju i okolnosti u kojima se fiskalno pravilo neće primjenjivati, pod uvjetom da se time ne ugrožava fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju. Ove okolnosti ograničene su na slučajeve katastrofa i većih gospodarskih poremećaja koji imaju značajan financijski utjecaj na stanje općeg proračuna, a što je u skladu s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Postojanje navedenih okolnosti utvrđuje Povjerenstvo za fiskalnu politiku.

Gore spomenuto fiskalno pravilo primjenjuje se nakon što Vlada Republike Hrvatske donese plan prilagodbe u svrhu ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja, a na preporuku Vijeća EU. **Do utvrđivanja srednjoročnog proračunskog cilja i plana prilagodbe vrijedi privremeno fiskalno pravilo, prema kojem međugodišnja stopa rasta rashoda općeg proračuna ne smije biti veća od međugodišnje stope rasta projiciranog, odnosno procijenjenog bruto domaćeg proizvoda u tekućim cijenama.** Pritom rashodi općeg proračuna ne uključuju rashode za kamate, rashode za provođenje programa EU bez nacionalnog sufinanciranja i godišnje promjene rashoda uslijed promjena u institucionalnom obuhvatu općeg proračuna.

Primjena fiskalnog pravila računa se na temelju ostvarenja rashoda proračuna opće države s jedne strane te očekivanog kretanja bruto domaćeg proizvoda u trenutku izrade proračuna, s druge strane. U izračunima se koriste iznosi rashoda općeg proračuna vezani uz aktualno Izvješće o proračunskom manjku i razini duga opće države koje je pripremio i objavio Državni zavod za statistiku u travnju 2015. godine, sukladno ESA 2010 metodologiji. Statistički obuhvat uključuje veći broj institucija nego što su uključene u proračunski obuhvat.

Kao što je vidljivo iz navedenih izračuna fiskalno pravilo za 2014. godinu nije zadovoljeno. Rashodi općeg proračuna za izračun fiskalnog pravila smanjeni su za 0,3%, dok je procijenjeni bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, koji je bio korišten prilikom posljednjih izmjena i dopuna državnog proračuna za 2014. godinu, bilježio međugodišnje

¹ Narodne novine, broj 19/2014

smanjenje od 0,6%. Ukoliko uspoređujemo rashode općeg proračuna za izračun fiskalnog pravila s ostvarenim bruto domaćim proizvodom u 2014., vidimo da fiskalno pravilo također nije ispunjeno, a isto se može objasniti negativnim ekonomskim kretanjima i deflatornim pritiscima u 2014. godini.

Tablica: Prikaz zadovoljenja fiskalnog pravila za 2014. godinu

Rashodi općeg proračuna, ESA 2010 metodologija (000 HRK)	Izvršenje 2011.	Izvršenje 2012.	Izvršenje 2013.	Izvršenje 2014.
Rashodi proračuna opće države za izračun fiskalnoga pravila	150.367.583	143.185.941	144.980.981	144.496.643
Nominalni BDP koji je korišten prilikom izrade izmjena i dopuna državnog proračuna za 2014. godinu	332.586.978	330.455.962	330.135.465	328.154.509
Međugodišnja stopa rasta rashoda (%)	-	-	-	-0,3
Međugodišnja stopa rasta procijenjenog nominalnog BDP-a (%)	-	-	-	-0,6
Rashodi proračuna opće države za izračun fiskalnoga pravila	150.367.583	143.185.941	144.980.981	144.496.643
Ostvareni nominalni BDP	332.586.978	330.455.962	330.135.465	328.926.761
Međugodišnja stopa rasta rashoda (%)	-	-	-	-0,3
Međugodišnja stopa rasta ostvarenog nominalnog BDP-a(%)	-	-	-	-0,4

Izvor: MFIN